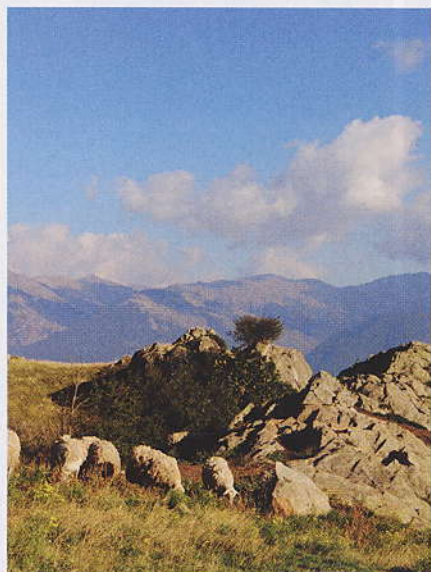


Inhoud

NUMMER 2 EN FRANCE 2011



22 PYRÉNÉES-ORIENTALES

Met zijn rode kleigrond en steile hellingen was Catalonië het inspiratieoord van het fauvisme, de 'wilde' schilderkunst van Matisse. Een van de ruigste stukjes van Zuid-Frankrijk.



32 TUSSENSTOPS VOOR ONDERWEG

De leukste culturstops, buitenstops, kinderstops, slaapstops en culistops om de vakantie al bij de grens te laten beginnen.



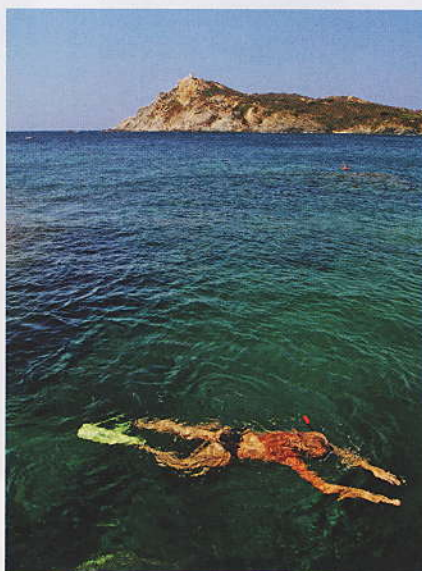
48 DORPEN IN DE VAUCLUSE

Frankrijk zoals het is bedoeld! In de schilderachtige dorpen van de Luberon en de Haute-Vaucluse lijkt de geschiedenis op straat te liggen.



68 VERLIEFD OP DE DRÔME

Een groepje Nederlanders kocht een lavendelboerderij om er *chambres d'hôtes* van te maken, maar helemaal zonder problemen ging dat niet.



76 DE EILANDEN VAN RICARD

De pastiskoning uit Marseille kocht in de jaren vijftig Ile de Bendor en Ile des Embiez, twee eilanden op een steenworp van de kust, die nog altijd kunnen worden bezocht.

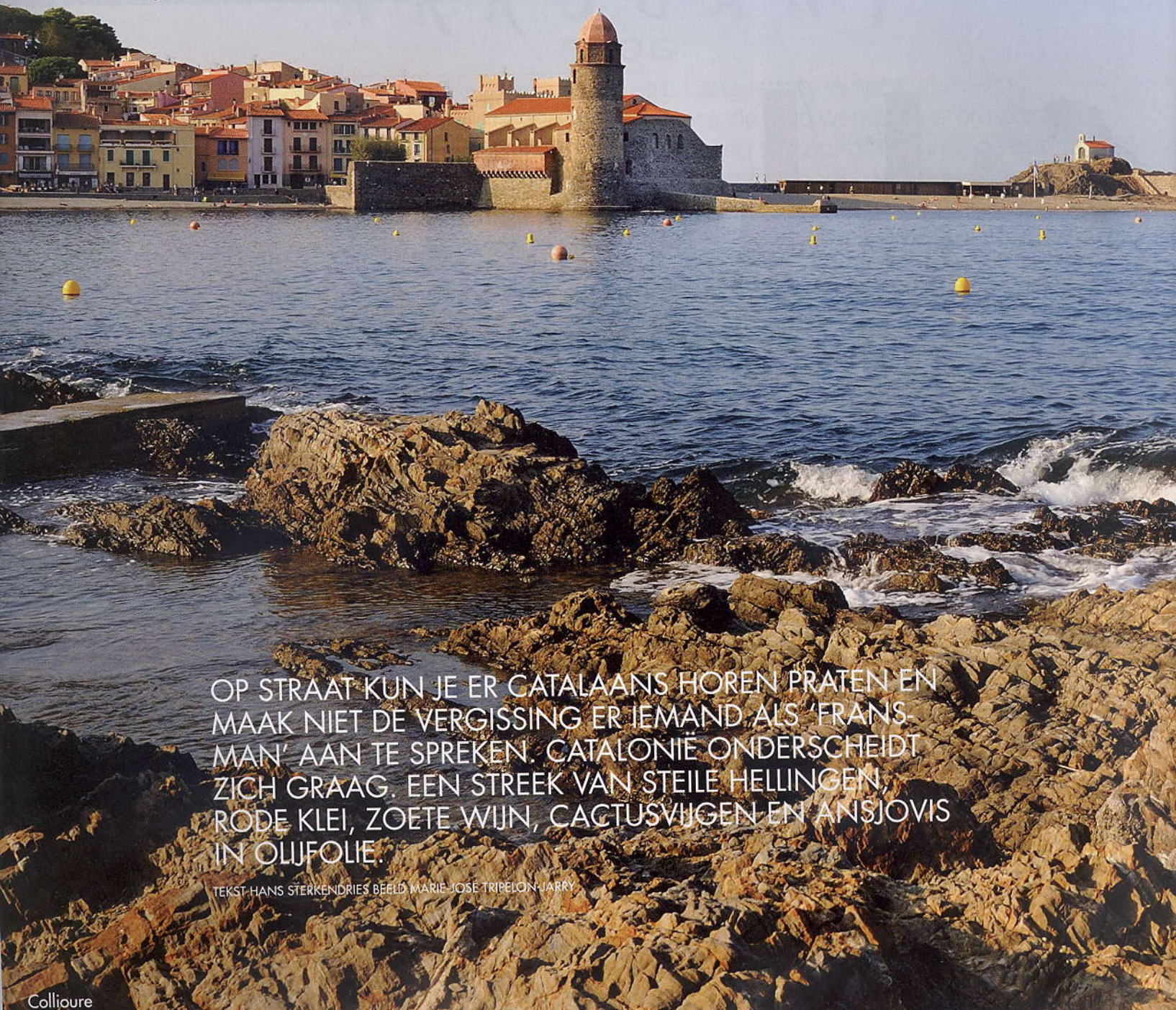


**Met gratis
vakantiegids
van het Frans
Bureau voor
Toerisme!**

Zie pagina 123

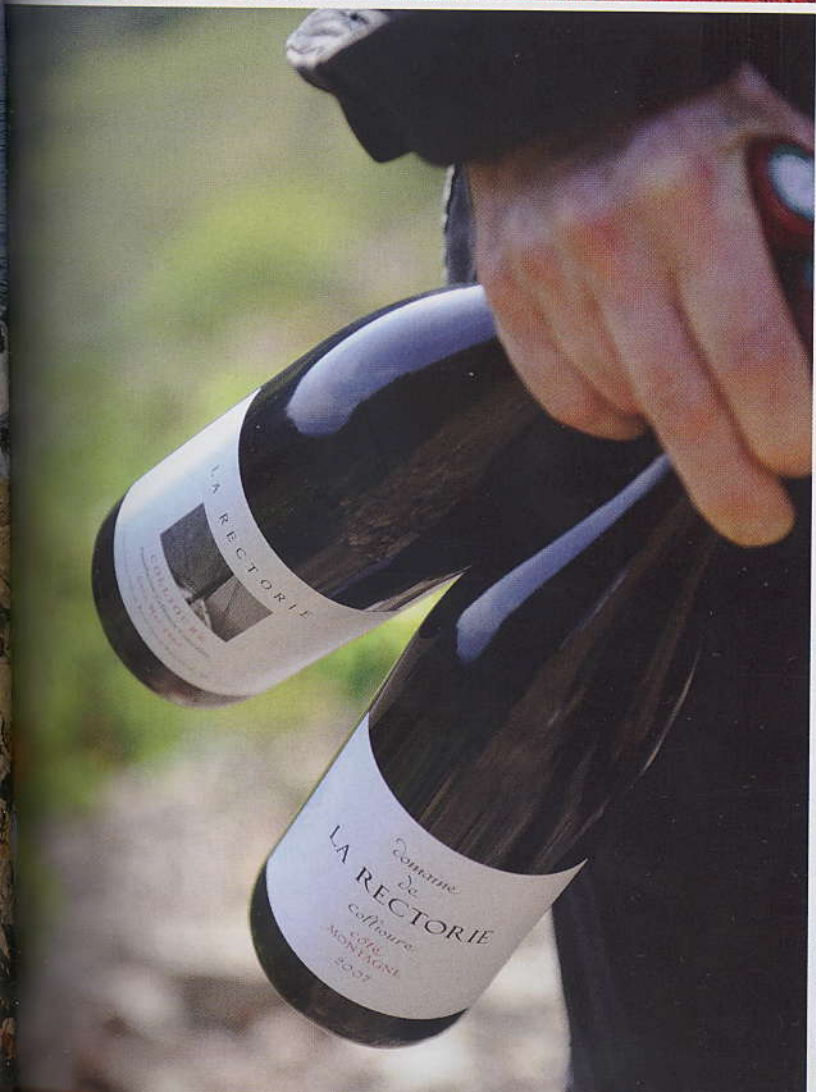
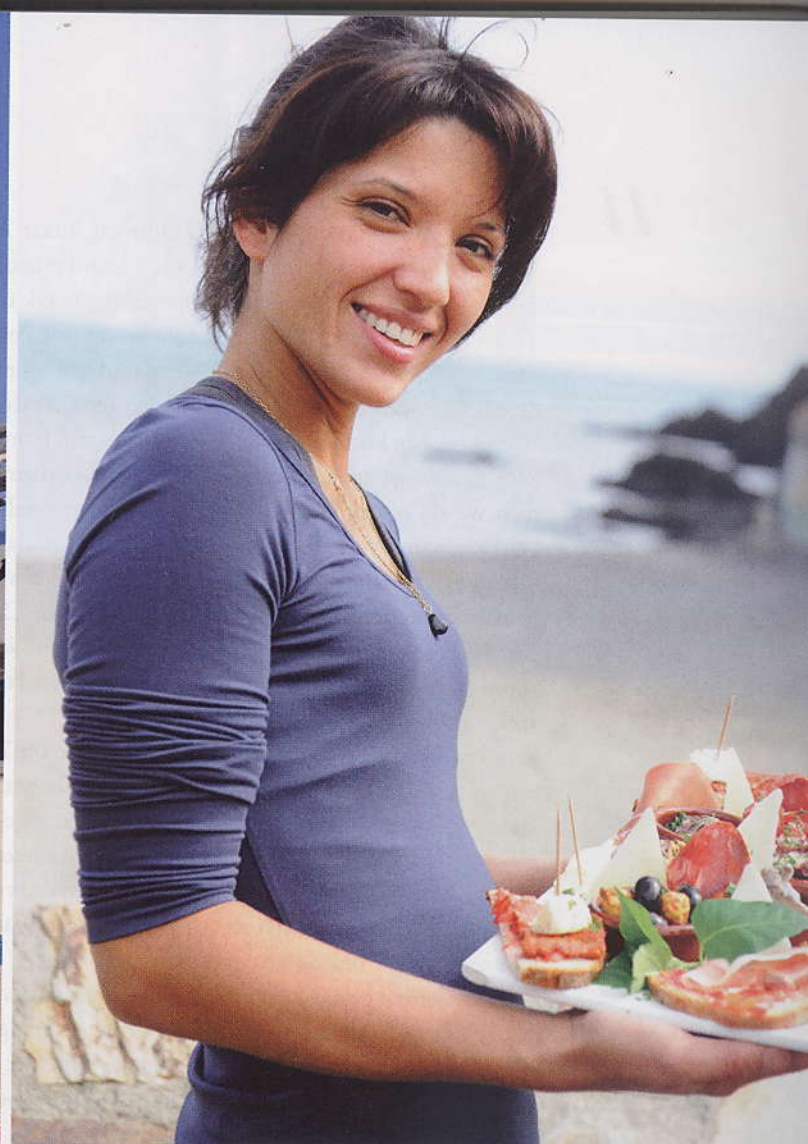
PYRÉNÉES-ORIENTALES

pittig Zuid-Frankrijk



OP STRAAT KUN JE ER CATALAANS HOREN PRATEN EN
MAAK NIET DE VERGISSING ER IEMAND ALS 'FRANS-
MAN' AAN TE SPREKEN. CATALONIË ONDERSCHIEDT
ZICH GRAAG. EEN STREEK VAN STEILE HELLINGEN,
RODE KLEI, ZOETE WIJN, CACTUSVIJGEN EN ANSJOVIS
IN OLIJFOLIE.

TEKST HANS STERKENDRIES BEELD MARIE JOSÉ TRIPOLON-JARRY



//

IK ben geen Fransman, maar een Catalaan,” lacht Jean-François Deu als ik een opmerking maak over zijn rijgedrag. Omdat hij ons per se zijn nieuwste wijngaard wil tonen, heeft

de wijnboer ons op sleeptouw genomen over de Route des Vignobles, een kronkelweg door de heuvels van Banyuls-sur-Mer. *Benvinguts al País Català* stond er ergens op een bordje, toen we de oostelijke Pyreneeën binnenreden: ‘welkom’ in het Catalaans. Van een afscheidingsbeweging zoals in Corsica of Baskenland is in deze streek geen sprake, verzekert Jean-François, maar de mensen zijn er wel meer op Catalonië dan op Frankrijk gericht. Het noordelijk gelegen Narbonne is een nobele onbekende en als de inwoners van Perpignan willen winkelen, trekken ze naar Girona.

Jean-François Deu is de eigenaar van Domaine du Traginer, een relatief klein wijndomein waar hij *collioure* maakt, een ‘gewone’ rode wijn of rosé, en ook *banyuls*, een zogenaamde *vin doux naturel*, een zoete wijn die zijn hoge suikergehalte uit de druiven haalt. Banyuls is meestal rood en de productiewijze vertoont gelijkenissen met sherry: er wordt brandewijn aan toegevoegd om de gisting te stoppen, waarna de wijn op vat wordt bewaard, minstens tweeënhalf jaar voor een banyuls *grand cru*. Die omslachtige werkwijze vraagt echter flink wat investeringen en als zelfstandige wijnboer is Jean-François Deu dan ook een curiosum in Banyuls-sur-Mer.

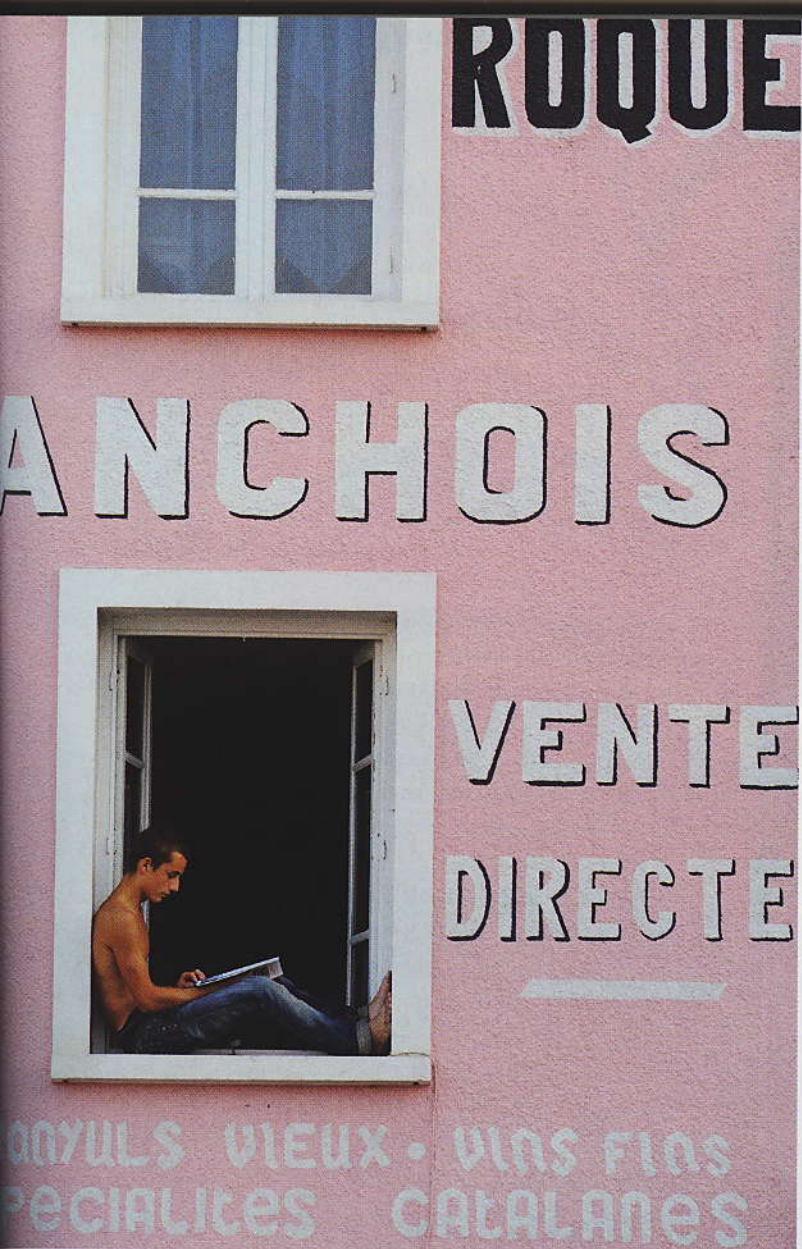
Omdat hij, ondanks de stenige ondergrond, minstens de helft van het jaar op blote voeten rondloopt, staat Jean-François bovendien bekend als een rare snuiter, maar iedereen is het erover eens dat hij zijn vak kent als geen ander. De wijnboer is gespecialiseerd in biologische wijn: zijn enige meststof is compost, hij bespuit zijn druiven niet en hij houdt er rommelige wijngaarden op na waarin alleen met de hand kan worden geplukt.

Ook Patricia Barthas geniet in Banyuls-sur-Mer bekendheid dankzij haar bijzondere manier van werken: ze noemt zich *cactocultrice*. Gewapend met een spaghettitang verzamelt ze al twintig jaar lang de stekelige vruchten van cactussen die op de kliffen langs de kust groeien. Van deze *figues de barbarie* (cactusvijgen) maakt ze jam, vruchtensap, siroop, azijn en bier. Sinds 1999 oogst ze niet alleen van wilde cactussen, maar verbouwt ze ook haar eigen soorten (zoals aloë vera). Door het hoge aantal zonne-uren en de droge bodem is dit een ideale streek voor cactusachtigen.

Inspiratieoord van Matisse

Op een steenworp afstand van Banyuls-sur-Mer ligt Collioure, vroeger hét kunstenaarscentrum van de Côte Vermeille, zoals de kust hier vanwege zijn rode gesteente wordt genoemd. In 1905 streek de berooide schilder Henri Matisse neer in Collioure; het heldere licht beviel hem en de veelkleurige huisjes inspireerden hem tot het fauvisme, een





COLLIOURE WORDT OOK WEL HET 'NICE VAN DE CÔTE VERMEILLE' GENOEMD

kunststroming die tegenwoordig nog wordt beoefend door de vele zondagsschilders die het adembenemende licht proberen te vangen. Collioure wordt ook wel het 'Nice van de Côte Vermeille' genoemd. Zelfs buiten het seizoen is het er enorm druk, waardoor het stadje wat aan authenticiteit heeft verloren, maar het blijft heerlijk om verloren te lopen in de kronkelige en vaak steile straatjes. Collioure heeft een fotogenieke oude haven, omringd door een charmant kerkje en het zevenhonderd jaar oude kasteel van de koningen van Mallorca, dat nu dienst doet als expositieruimte voor moderne kunst. Recht tegenover het kasteel ligt echter een veel interessanter 'museum': de Hostellerie des Templiers. In dit hotel-restaurant liet René Pous, de vader van de huidige eigenaar Jojo Pous, schilders overnachten in ruil voor schilderijen en tekeningen. Het resultaat is een kunstcollectie met werken van Matisse, Dalí en Picasso.

Collioure is erkend als *site remarquable du goût*. Dat heeft

het stadje te danken aan zijn wijn en zijn *croquants*, harde biscuits van kruimeldeeg met amandelen erin, maar vooral aan de ansjovis die hier al sinds de oudheid wordt verwerkt. Bij het binnenrijden van het stadje passeer je Maison Roque, een opvallend roze huis waar sinds 1870 ansjovis wordt verkocht. Tegenwoordig is Maison Roque er alleen nog voor de toeristen: op de bovenverdieping zitten een paar dames die nog met de hand ansjovis ontgraten en verpakken, maar om te voldoen aan de Europese regelgeving verhuisde de productie in 1998 naar een gloednieuw industrieterrein buiten de stad.

Perpinyà

We laten de zandstranden van de Côte Vermeille rechts liggen en verlaten Collioure via de N114, die ons rechtstreeks naar Perpignan brengt. De weg leidt over een brede vlakte waar onder meer perziken, nectarines, komkommers, tomaten en

Boven: Maison Roque in Collioure verkoopt ansjovis sinds 1870

Midden: Port-Vendres, visserplaats tussen Banyuls-sur-Mer en Collioure

Links: Patricia Barthas, cactocultrice uit Banyuls-sur-Mer, plukt de vruchten van cactussen langs de kust om er jam van te maken



Een marktvrouw in Perpignan verkoopt levende slakken voor de *cargolada*, een Catalaans voorgerecht waarvoor slakken worden geroosterd op een vuur van wijnranken

Les Toiles du Soleil, Catalaanse stoffen die onder meer worden gebruikt voor espadrilles

salade worden gekweekt. De streek gaat er prat op dat ze in geval van oorlog volledig zelfvoorzienend zou zijn.

Midden in die gigantische moestuin ligt Perpignan. De hoofdstad van het departement Pyrénées-Orientales heeft weinig uitgesproken trekpleisters en toch mag een stop in Perpignan niet op het programma ontbreken. Het is heerlijk flaneren in de smalle, verkeersarme straatjes en je kunt er bijzonder lekker eten tegen schappelijke prijzen. Het Paleis van de Koningen van Mallorca is zeker een bezoek waard, maar sluit dan wel aan bij de gratis rondleiding, want anders zijn de lege zalen vrij teleurstellend. Bezoek ook de kathedraal Saint-Jean, een van de beste voorbeelden van Zuid-Franse gotiek. Vooral de aangrenzende Campo Santo is de omweg waard. Je vindt een soortgelijke begraafplaats alleen in Pisa: vier fraaie bogengalerijen omsluiten een vredig grasveld, waar vroeger de grafmonumenten van de rijke families van Perpignan stonden.

Niet ver daar vandaan ligt de Place de la Loge, het historische hart van de stad. Van juni tot augustus worden hier regelmatig *sardanes* vertoond, de traditionele Catalaanse dansen.

Op enkele passen van dit plein staat Le Castillet, ook wel Le Châtelet genoemd. Het statige gebouw was vroeger de stadspoort en deed ooit dienst als staatsgevangenis. Vandaag is er een interessant streekmuseum gevestigd. Le Castillet ligt helaas naast een verschrikkelijke drukke verkeersas, maar let ook op het pittoreske kanaaltje en de prachtige bioscoop in art-nouveaustijl naast de oude stadspoort. Aan de overzijde van het kanaaltje, niet ver van de rivier Têt, ligt La Galinette, een van de beste visrestaurants van de Roussillon en een vertegenwoordiger van de internationale *slow food*-beweging. De Catalaanse keuken wordt gekenmerkt door de combinatie van vis en vlees, en op de kaart van La Galinette staan verrassende gerechten, zoals sint-jakobsschelpen met ham van zwarte Bigorrevarkens. Een ideale inleiding op de keuken van de streek, die zich uiteraard niet alleen beperkt tot enkele kustdorpen en dus trekken we het binnenland in.

Versterkte steden

De oostelijke Pyreneeën hoorden ooit bij Spanje, dus toen de Franse koning het gebied in 1659 in handen kreeg, had

DE STREEK GAAT ER PRAT OP DAT ZE IN GEVAL VAN OORLOG **VOLLEDIG ZELFVOORZIENEND** ZOU ZIJN

hij goede redenen om deze streek te voorzien van verdedigingswerken. De burchten van Mont-Louis en Villefranche-de-Conflent zijn het werk van maarschalk Vauban en werden in 2008 erkend als werelderfgoed. Met zijn 1580 meter is Mont-Louis de hoogst gelegen vestingplaats van heel Frankrijk. De vesting werd in de zeventiende eeuw gebouwd in opdracht van Lodewijk XIV en bestaat uit een citadel en een lager gelegen, volledig ommuurd stadje met een vriendelijke uitstraling. De citadel biedt nog steeds onderdak aan een kazerne en kan alleen in juli en augustus worden bezocht, maar de stadsmuren kun je het hele jaar door bezichtigen. Breng zeker ook een bezoek aan de zonneoven, die bestaat uit meer dan duizend spiegels. Zo wordt de zonnestraling gebundeld om energie af te geven. De bezichtiging is heel interessant; we zien hoe een houten plank meteen ontbrandt en een stalen staaf al smelt na twee seconden.

Iets ten noorden van Mont-Louis ligt het vredige Villefranche-de-Conflent met zijn middeleeuwse straatjes. Erg leuk zijn de smeedijzeren uithangborden die aanduiden welke vakwerker in elk huis aan het werk is. Heel wat ambachtslui en winkels met Catalaanse producten zijn hier gevestigd, waardoor het hier altijd aangenaam druk is. Nog een bijzonderheid van de streek: op de deuren hangen vaak distels die als barometer dienen: als ze dicht gaan, wordt het slecht weer. Villefranche dateert al uit de elfde eeuw, maar het was Vauban die het voorzag van stadsmuren met twee boven elkaar liggende galerijen. Een ondergrondse trap met welgeteld 734 treden brengt je naar het Fort Libéria, op de heuvel Belloch. Vooral het uitzicht is er indrukwekkend, met de bergen in de zon en de binnenstad van Villefranche aan je voeten. Ook een aantal kleinere dorpen uit de omgeving, zoals Prats-de-Mollo-la-Preste, werden door Vauban van verdedigingswerken voorzien. Het ommuurde stadje Castelnou is veel ouder maar niet minder interessant: het ligt tegen een steile heuvel die wordt gedomineerd door de ruïnes van een kasteel.

Niet ver van Villefranche-de-Conflent ligt het kleine kuurstadje Vernet-les-Bains, van waaruit we te voet vertrekken naar een van de grootste trekpleisters van de hele streek: de abdij van Saint-Martin-du-Canigou. Die is gebouwd op een steile rots en om er te komen ben je al snel veertig minuten aan het puffen. Maar de klim loont de moeite: de romaanse abdij ligt midden in het groen en het is niet verwonderlijk dat de monniken zich hier terugtrokken. Je kunt de abdij bezoe- ➤



Mont-Louis, een vestingplaats op 1580 meter



Runderen van het ras rosée des Pyrénées



Boven:
bakkerij in
Perpignan, het
mooie ommuurde
stadje Castelnou
en een voordeur
in Villefranche-
de-Conflent. De
distel op de deur-
post doet dienst
als barometer:
gaat hij dicht,
dan wordt het
slecht weer

ken maar opgelet: tijdens de rondleiding mag niet worden gepraat. Let vooral op de roze marmeren kapitelen van de kloostergang. Na het bezoek klimmen we nog verder omhoog langs een onregelmatige trap voor een fenomenaal uitzicht over de abdij en de prachtige omgeving.

We rijden vervolgens richting Prades en stoppen bij de abdij van Saint-Michel de Cuxa, ooit een van de grootste kloosters van Catalonië. Een deel van het benedictijnenklooster bevindt zich in New York: het werd opgekocht door de familie Rockefeller en maakt nu deel uit van het kunstmuseum The Cloisters. Wat overblijft geeft een goed idee van de omvang van het duizend jaar oude klooster.

Natuurpracht

Het bergachtige gebied heeft wandelaars en natuurliefhebbers heel veel te bieden. Je kunt bijvoorbeeld naar Arles-sur-Tech trekken, in het zuiden van het departement, en er de Gorges de la Fou bezoeken. Die kloof geldt als een van de smalste ter wereld: op sommige plaatsen is ze amper drie meter breed, maar bijna tweehonderd meter diep. Er volgt een onvergetelijke wandeling langs klaterende watervallen en grote rotsblokken die in de kloof zijn blijven vaststeken. Meer naar het noorden heeft hetzelfde riviertje de Gorges de

Galamus uitgesneden. Deze kloof is een stuk breder en kan zelfs met de auto worden verkend, maar de weg is zo smal dat je nergens rechtsomkeert kunt maken.

Ook in Ille-sur-Têt heeft erosie gezorgd voor een klein natuurwonder. Ille-sur-Têt ligt in een relatief vlakke vallei die bekend staat om zijn groente- en fruitteelt. In het juiste seizoen kan je hier voor een paar euro bakken kersen, perziken en appels kopen. Soms is de oogst zo groot dat de boeren je uitnodigen om het fruit zelf te plukken en gratis mee te nemen. In een uithoek van de vallei liggen de Orgues. Dat zijn twee miljoen jaar oude geologische afzettingen die door erosie allerlei grillige vormen hebben gekregen. Op andere plaatsen worden ze 'feeënschoorstenen', genoemd, maar hier ziet men er orgelpijpen in. We wandelen tot aan de oostelijke groep en worden overdonderd door hun vorm en omvang, maar vooral door de vele kleurschakeringen, die gaan van bijna wit, beige en oker tot lichtroze. Het beste uitzicht op dit natuurlijke schouwspel krijg je vanaf een hoger gelegen uitzichtpunt met een oriëntatietafel, vanwaar je ook het gezellige, Catalaans aandoende stadje kunt overzien. Terwijl we knipperend in de zon naar de woeste, hoge pieken staan te kijken, bedenken we dat de Pyrénées-Orientales wel een van de pittigste stukjes van *la douce France* moet zijn.

HET BERGACHTIGE GEBIED HEEFT
WANDELAARS EN NATUURLIEFHEBBERS
VEEL TE BIEDEN





IN EEN UITHOEK VAN DE VALLEI LIGGEN
DE ORGUES: **GEOLOGISCHE AFZETTINGEN**
MET GRILLIGE VORMEN



PYRÉNÉES-ORIENTALES

♥ Coup de cœur! (favoriet adres van de redactie)

Zien

Abdij van Saint-Martin-du-Canigou

De abdij van Saint-Martin-du-Canigou is een beloning na een redelijk zware wandeling bergop en biedt uitzicht op de omgeving. Uitsluitend te bezoeken met gids (openingstijden: zie website).

stmartinducanigou.org

Abdij van Saint-Michel-de-Cuxa

De abdij van Saint-Michel-de-Cuxa, waarvan een deel zich in New York bevindt, ligt een beetje verloren in een prachtige omgeving. Gesloten op zondagmorgen en feestdagen. 66500 Codalet

Orgues d'Ille-sur-Têt

Geologische afzettingen met grillige vormen zorgen voor een heel indrukwekkend natuurlijk schouwspel.

Winkelen

Confiserie du Tech

Chocolade, koekjes en de streeklekkernij croquants: in Cabestany, bij Perpignan, wordt het allemaal gemaakt en verkocht. Om je vingers bij af te likken.

www.confiserie-du-tech.com

Terra i Sol

Ben je op zoek naar een leuk cadeau of een souvenir? Dan kun je een van de originele keramieken schalen van Terra i Sol kopen.

4 rue Saint-Jean, 66000 Perpignan,

www.ceramique-terraisol.com

Anchois Roques

In Collioure kun je nog zien hoe de ansjovisjes met de hand worden ontgraat en verwerkt. 17 route d'Argelès, 66190 Collioure, (0033) 4 68820499,

www.anchois-roque.com

Barbarine

De winkel van Patricia Barhas met confituren, siroop, azijn en bier op basis van cactusvijgen.

Place Bassères (t/o nr. 2), 66650

Banyuls-sur-mer, (0033) 6 14017115

Eten & drinken

Les Palmiers

Een gastronomisch restaurant waar je in de watten wordt gelegd door de Vlamingen Bart Thoelen en Gina Vandebeek. Les Palmiers, sinds 2010 met een Michelinster bekroond, is ondergebracht in een prachtig gebouw in het karakteristieke dorp Laroque-des-Albères. Lunchmenu € 24, (0033) 4 68897361, www.lespalmiers.eu

Le Sole Mio

Tapas, calamares en zarzuela (visschotel) aan het strand in Port-Vendres. Prachtig uitzicht op zee. Ca. € 35 à la carte. Plage de Paulliles, 66660 Port-Vendres, (0033) 4 68823562, solemio-restaurant.com

La Galinette

In Perpignan moet je zeker eens vis gaan eten in La Galinette, dat bekend staat als een van de beste visrestaurants van de streek.

Lunchmenu € 19, diner € 55.

23 rue Jean Payra, 66000 Perpignan,

(0033) 4 68350090

Le Petit Gris

Le Petit Gris, aan de rand van het pittoreske Tautavel, heeft een groot aantal Catalaanse streekgerechten op het menu (vanaf € 20) staan.

Route d'Estagel, 66720 Tautavel,

(0033) 4 68294242, lepetitgris.eresto.net

Slapen

Les 2 Mas

Een typisch Catalaans hotel in Cabestany, vlakbij Perpignan, het strand en de bergen. Tweepersoonskamer vanaf € 89.

1 rue Madeleine Bres, 66330 Cabestany, www.les2mas.com

Les Buis

Chambres d'hôtes in een charmant dorpshuis in Ille-sur-Têt vol oude meubels en mooie schilderijen.

Tweepersoonskamer € 75 - € 95 incl. ontbijt.

37 rue Carnot, 66130 Ille-sur-Têt, www.lesbuis.com, (0033) 4 68842767

L'Espinet

Als je graag zelfstandig de streek verkent, is vakantiepark L'Espinet Vacances een handige uitvalsbasis. Het ligt tussen Perpignan en Carcassonne en biedt alle comfort: er zijn tennisbanen, zwembaden en een meer waarin je kunt zwemmen, voetbalvelden, kinderactiviteiten en een wellnesscentrum met spa. Er is een ruim assortiment woningen voor drie tot acht personen met privéterrassen en tuin.

L'Espinet Vacances, 11500 Quillan, www.lespinet.com

Praktisch

Vanuit Utrecht is het iets meer dan 1300 km rijden tot Perpignan, een rit van zo'n twaalf uur over autoroutes. In Perpignan is een tgv-station (circa 10,5 uur met de trein vanaf Amsterdam) en je kunt met Transavia goedkoop vliegen naar Girona (Noord-Spanje) en daarvandaan met een huurauto reizen.

Meer informatie: www.sunfrance.com

www.tourisme-pyrenees-orientales.com

